

K Ä S K K I R I

Tallinn

18.03.2018 nr 1-2/18/180

Keskkonnaregistri veekogude nimistus Avanduse peakraavi nime ja veekogu alaliigi muutmine ja täies ulatuses kaevandustekkeliseks tunnistamine

1. ÕIGUSLIK JA FAKTILINE ALUS

- 1.1. Käesolev käskkiri kehtestatakse Vabariigi Valitsuse 10.12.2009. a. määruse nr 186 „Keskkonnaministeeriumi põhimäärus“ § 10 punkti 7, § 11 lõike 1 ja keskkonnaregistri seaduse (edaspidi *KeRS*) § 38 lõike 2 punktide 5–6, § 39 lõike 3 alusel ning arvestades *KeRS* § 4 lõiget 1.
- 1.2. Keskkonnaministeerium on *KeRS* § 4 lõike 1 kohaselt keskkonnaregistri vastutav töötleja. *KeRS* § 39 lõike 3 kohaselt on keskkonnaregistri vastutaval töötlejal õigus esitada keskkonnaregistrisse kandmiseks andmeid *KeRS* nimetamata alustel pärast nende andmete kontrollimist tunnustatud või akrediteeritud asutuste poolt.

KeRS § 38 lõike 2 punktide 5 ja 6 kohaselt on keskkonnaregistri inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõjutuse vähendamiseks määratud alade nimistusse ja veekogude nimistusse andmete kandmise aluseks õigusakt.

Tulenevalt eeltoodust on keskkonnaministri käskkiri õigusaktiks, mille alusel tehakse kandeid keskkonnaregistri veekogude nimistusse ja määratletakse veekogu alaliik ja tekkeviis, millest lähtuvalt rakendatakse veekogu rannal või kaldal veeseaduses (edaspidi ka *VeeS*) ja looduskaitseaduses (edaspidi ka *LKS*) sätestatud ranna ja kalda kasutamise piiranguid.

- 1.3. Keskkonnaministri 19.06.2015. a määruse nr 36 „Keskkonnaagentuuri põhimäärus“ § 5 alusel on Keskkonnaagentuuri üheks ülesandeks keskkonnaga seotud andmete kogumine ja analüüs. Sama määruse § 6 punkti 15 kohaselt täidab Keskkonnaagentuur talle õigusaktidega pandud andmekogude volitatud töötleja ülesandeid. Vabariigi Valitsuse 27.05.2003. a korraldusega nr 333 „Keskkonnaregistri volitatud töötleja määramine“ on määratud keskkonnaregistri, sh *KeRS* § 12 sätestatud veekogude nimistu, volitatud töötlejaks Keskkonnaagentuur.

KeRS § 38 lõike 6 alusel tohib andmeandja seaduses nimetatud objektide (sh veekogude) paiknemiskaartidena kasutada riigi põhiregistrite kasutamist kindlustavasse Eesti kaardisüsteemi kuuluvaid kaarte. Ruumiandmete seaduse § 69 kohaselt on Eesti topograafia andmekogus (edaspidi *ETAK*) olemasolevate andmete kasutamine kohustuslik teabevaldajate andmekogude pidamisel, andmete töötlemisel ja ruumiandmeteenuste osutamisel juhul, kui teabe hõivel või kasutamisel tuleb lähtuda topograafilistest

ruumiandmetest. Keskkonnaregistri seaduse § 41 lõike 1 punkti 3 alusel on keskkonnaregistri volitatud töötlejal lisaks andmekogude pidamisega seotud andmetöötlusele õigus töödelda keskkonnaregistri andmeid ulatuses, mida nõuab andmekogude vaheline andmete töötlemine seadusega sätestatud ulatuses. Seega tuleb Keskkonnaagentuuril tagada keskkonnaregistri ja ETAK-i vaheline andmete vastavus.

Tulenevalt eeltoodust on Keskkonnaagentuur tunnustatud asutus veekogude nimistu andmestike pidamisel ja uuendamisel KeRS § 39 lõike 3 tähenduses.

- 1.4. Keskkonnaministeerium sai 28.08.2017 (KeM dokumendihaldussüsteemis KIRKE nr 17-6/17/5912) OÜ-lt Inseneribüroo Steiger taotluse nr 3-121, tunnistada Simuna turbatootmisalal asuv Avanduse peakraav (keskkonnaregistri koodiga VEE1023800) kaevandamise tulemusena tekkinud veekoguks, millel saab rakendada veeseaduse § 29 lg 5 ja looduskaitseaduse § 37 lg 4 sätestatud erandeid turba kaevandamise suhtes. OÜ Inseneribüroo Steiger esitatud taotluse kohaselt on Avanduse peakraavi ülemine lõik vanade projektide kohaselt kaevatud ja süvendatud Simuna turbaraba kuivendamise eesvooluks (projektides nimetatud olemasolev koguja LK-1, K-1 ja K-2). Vastava kinnituse on andnud ka Põllumajandusameti Lääne-Viru keskus 09.06.2016. a kirjaga nr 14-4/1240-4.
- 1.5. Keskkonnaministeerium analüüsis koostöös Keskkonnaagentuuriga Avanduse peakraavi (VEE1023800) ruumikuju, tekke ja kasutuse eripära ja selgitas välja, et tegemist on tõepoolest turbakaevanduse eesmärgil rajatud kuivendussüsteemiga, mis on rajatud märgalale, kus varasemalt puudus vooluveekogu. Avanduse peakraav (VEE1023800) on oma olemuselt kogu ulatuses turbaraba kuivendusehitis, mille kaldapiirkonna looduskoosluste säilitamine ja vee kaitsmiseks kalda erosiooni või hajukoormuse eest veekaitsevööndis kaevandamise (majandustegevuse) piiramine ei ole asjakohane.
- 1.6. Avanduse peakraavi pikkus on 5,9 km ja valgala pindala on 6,4 km². Avanduse peakraav ei ole väikeste mõõtmete tõttu määratletud veemajanduslikult oluliseks vooluveekoguks ja sellel veega täitunud süvendil ei ole VeeS § 3⁵ lg 1–2 sätestatud eesmärkide saavutamiseks VeeS § 3²⁴ lg 2 ja 4 alusel moodustatud pinnaveekogumit. Avanduse peakraav asub veemajanduslikult olulise vooluveekogu – Pedja jõe (keskkonnaregistri koodiga VEE1023700) – valgagal ja Avanduse peakraavi suubub pinnaveekogumisse Pedja_1 (Pedja Karaski ojani, kood 1023700_1). Seega on Avanduse peakraavi põhiliseks veekaitseks eesmärgiks mitte halvendada suudmeks oleva looduslikku tüüpi 1B kuuluva Pedja_1 veekogumi (kood 1023700_1) seisundit.
- 1.7. Keskkonnaministeerium analüüsis ka OÜ Inseneribüroo Steiger taotluses esitatud hinnanguid, Simuna turbatootmisalal Avanduse peakraavi veekaitsevööndis kaevandamise mõju kohta Pedja jõele, mis on määratletud veemajanduslikult oluliseks vooluveekoguks. OÜ Inseneribüroo Steiger on taotluses hinnanud, et Avanduse peakraavi serva veekaitsevööndis Simuna turbatootmisala piirkonnas turba kaevandamisel leostuvad taimetoitained mõjutavad Pedja jõe vee kvaliteeti vähe, kuna Simuna turbatootmisala koos kogu Avanduse peakraavi valgala moodustavad 0,3 % Pedja jõe valgala. Samuti hindas OÜ Inseneribüroo Steiger, et Simuna turbatootmisala teatav mõju võib avalduda vahetult Avanduse peakraavi suubumiskohas Pedja jõkke. Keskkonnaministeerium peab asjakohaseks selgitada, et VeeS § 8 lg 2 p 13 kohaselt on maavara kaevandamise eesmärgil vee suublasse juhtimiseks vajalik vee erikasutusluba. Simuna turbatootmisalalt kaevandamise eesmärgil vee Pedja jõkke juhtimise tegelik mõju Pedja jõe vee kvaliteedile, pinnaveekogumi Pedja_1 seisundile ja arusaam turbakaevanduse mõju leevendusmeetmete piisavusest tekitab tegelike seiretulemuste põhjal.
- 1.8. Tulenevalt eeltoodust on Keskkonnaministeerium keskkonnaregistri vastutava töötlejana seisukohal, et Avanduse peakraav on oma olemuselt vooluveekoguga sarnanev rajatis, mis on tervikuna rajatud inimese poolt, turbatootmisala kaevandamiseks ette valmistamise

eesmärgil. Avanduse peakraavi servas veekaitsevööndi kitsendustest loobumine ei sea ohtu VeeS § 3⁵ lg 1–2 sätestatud eesmärkide saavutamist.

- 1.9. Avanduse raba piirkonnas turba kaevandamiseks maavara kaevandamise lubade välja andmise käigus on looduskoosluste ja põhjavee kaitse seisukohast asjakohane kaaluda, kas pärast turbamaardlate ammendamist Avanduse peakraav likvideeritakse, kujundatakse sellest loodusilmeline vooluveekogu – oja – koos asjakohaste kalda tegevuspiirangutega, või maaparandussüsteemi eesvool koos asjakohaste kalda tegevuspiirangutega
- 1.10. Tulenevalt eeltoodust on Keskkonnaministeerium keskkonnaregistri vastutava töötajana seisukohal, et Avanduse peakraavi (asukoha skeem joonisel 1) saab tervikuna tunnistada kaevandustekkeliseks veekoguks ja maa otstarbeka kasutamise eesmärgil on asjakohane määratleda see süvend keskkonnaregistri veekogude nimistus kraavina. Vetevõrgust tervikliku informatsiooni omamise eesmärgil on siiski vajalik jätta see süvend keskkonnaregistri veekogude nimistusse alles. Asjakohane on muuta ka selle veekogu nimi keskkonnaregistris Avanduse peakraavist Avanduse kraaviks, säilitades seoste jälgimiseks veekogu vana nime keskkonnaregistris paralleelnimena.

Joonis 1. Avanduse peakraavi (VEE1023700) asukoha skeem

2. KÄSKKIRJA EELNÕU KOOSKÕLASTAMINE PUUDUTATUD ISIKUTEGA

Käesoleva käskkirja aluseks on OÜ-lt Inseneribüroo Steiger saadud taotlus ja info. Katastriüksused, millel maa kasutamise piirangud vähenevad, on Eesti Vabariigi omandis ja eraisikute omandis. Käskkirja eelnõu saadeti 23.01.2018 nr 17-6/17/5912-10 vastuväidete ja ettepanekute esitamiseks Väike-Maarja Vallavalitsusele, Vinni Vallavalitsusele, maaomanikele, riigimaa valitsejatele ja Eestimaa Looduse Fondile.

Väike-Maarja Vallavalitsus edastas omapoolse kooskõlastusena Väike-Maarja Vallavalitsuse 31. jaanuari 2018 korralduse nr 87 (registreeritud keskkonnaministeeriumi dokumendihaldussüsteemis KIRKE 5.02.2018 numbriga 17-6/17/5912-12). Eestimaa Looduse Fond avaldas 23.01.2018 e-kirjaga arvamust, et nõustub käskkirjaga, kuid rõhutas vajadust teha keskkonnaloa alusel tehtava seire käigus kindlaks kaevandustekkelise veekogu mõju

pinnaveekogumile ja vajadusel rakendada meetmeid pinnaveekogumi kaitseks. Rohkem vastuväiteid ja ettepanekuid käskkirjale ei esitatud.

3. OTSUS

Eeltoodust tulenevalt annan Keskkonnaagentuurile kui vee valdkonna andmekogude pidajale korralduse muuta keskkonnaregistri veekogude nimistu andmeid alljärgnevalt:

- 3.1. Muuta katastriüksustel „Triigi metskond 41“ (tunnus 16101:003:0410), „Triigi metskond 40“ (tunnus 16101:003:0400), „Triigi metskond 121“ (tunnus 92601:001:0067), „Vilgu“ (tunnus 16101:003:0810), „Mällo“ (tunnus 16101:002:0002), „Triigi metskond 151“ (tunnus 92601:001:0031), „Kraavivahe“ (tunnus 16101:003:0042), „Allika tn 3 // 6 // 8 // Kirikumõis“ (tunnus 16101:003:0016), „Pruali“ (tunnus 38101:001:0270), „Roosilehe“ (tunnus 38101:001:2700), „Lambaaugu“ (tunnus 38101:001:2690), „Liiva“ (tunnus 38101:001:1660), „Mägede“ (tunnus 16101:003:0056) asuva Avanduse peakraavi (VEE1023800) veekogu alaliiki ja nime järgnevalt:
 - 3.1.1 veekogu uueks alaliigiks määrata „kraav“;
 - 3.1.2 veekogu uueks nimeks määrata „Avanduse kraav“.
- 3.2. Tulenevalt punktis 3.1 nimetatud veekogu alaliigi muutusest parandada Avanduse peakraavi (VEE1023800, edaspidi *Avanduse kraav*) registrikaardil kalda tegevuspiirangute osa, märkides, et sellel veekogul puuduvad kalda tegevuspiirangud.
- 3.3. Märkida Avanduse peakraavi (VEE1023800 edaspidi *Avanduse kraav*) registrikaardil keskkonnaregistri kande õiguslikuks aluseks KeRS § 39 lõige 3 ja käesolev käskkiri.
- 3.4. Viidata Avanduse peakraavi (VEE1023800 edaspidi *Avanduse kraav*) registrikaardil seotud dokumentides käesolevale käskkirjale ja OÜ-lt Inseneribüroo Steiger taotlusega nr 3-121 (KeM dokumendihaldussüsteemis KIRKE 28.08.2017 nr 17-6/17/5912) saadud seletuskirjale „Avanduse peakraav Simuna turbatootmisala lõuna ja lääne küljel“ ja Põllumajandusameti Lääne-Viru keskuse 09.09.2016 saadetud kirjale nr 14-4/1240-4 „Simuna turbatootmisala kuivendamine“.

4. VAIDLUSTAMISVIIDE

Käesoleva käskkirja peale võib esitada kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku §-s 46 sätestatud tähtaja jooksul.

(allkirjastatud digitaalselt)

Siim Kiisler
Minister

Saata: Keskkonnaagentuur, Maa-amet, Keskkonnaamet, Väike-Maarja Vallavalitsus, Vinni Vallavalitsus, Eestimaa Looduse Fond, Riigimetsa Majandamise Keskus, maaomanikud, OÜ Inseneribüroo Steiger